БЕОГРАД - Наредба из Брисела да се укину бланко оставке била је преломна да странке коначно прихвате да се одрекну апсолутне контроле над посланицима. Иако би ово логично подразумевало и промену изборног система који би у први план избацио способне и угледне појединце, већина у странкама је против јер им је лакше да се крију иза лидера и, већином незаслужено, уживају привилегије власти. Ни Борис Тадић, лидер највеће странке, није довољно моћан да то промени.

- Председник Тадић се залаже за мешовити изборни систем јер мисли да је он у овом тренутку најбољи за Србију. Тако би већи број представника грађана био директно изабран. Данас, је једино директно изабран председник Србије - кажу за “Блиц” у кабинету председника Србије и наглашавају да су свесни тога да “грађани који нису заокруживали имена својих представника у Скупштини осећају да они који тамо седе нису њима директно одговорни и то виде као проблем”.

Лидер демократа сматра да “мора да се повећа број оних који ће осим пуног легалитета имати и пун легитимитет да доносе одлуке, јер ће се на тај начин повећати и број оних који ће својим именом бити одговорни за своје поступке пред грађанима”.

- Данас се често не зна ко је за шта одговоран и изгледа да је председник Тадић одговоран за све што се дешава у земљи. Међутим, да би се промена система десила потребно је да се са тим сложи већина странака и једна јавна расправа у којој би учествовали интелектуалци, стручњаци и политичари, била би корисна - кажу за “Блиц” у кабинету председника Србије.

Лидер демократа је својевремено подржавао и нови закон о локалним изборима којим се уводи мешовити изборни систем који фаворизује појединце, али и подразумева да таквих има у странкама. Међутим, није било политичке воље да се усвоји у Влади Србије. Ђорђе Вуковић, програмски директор Цесида, један од аутора тог закона тврди да ни Тадић није довољно моћан да спроведе те законе, јер је већина и у ДС, али и у другим странкама против.

- Политичке елите су лоше и неквалитетне и више им одговара да буду послушни него да се боре на изборима. Лакше им је да се сакрију иза странке и имена њеног лидера него да се труде да стекну поверење и углед код бирача. Са мешовитим системом би се увела здрава правила како неко постаје политичар. Сада важи правило да мораш да будеш послушан и у добрим или рођачким односима са лидером странке или бар председником општинског одбора странке - каже Вуковић.

Он наводи да би промена изборног закона била веома једноставна и да би могла да се изведе до лета, што би значило да се испоштује коректно правило да се изборна правила не мењају до годину дана пред изборе. Закон о избору посланика био би направљен по истом систему као и онај о локалним изборима и практично би задржао пропорционални систем, али са мешавином већинског јер би се бирали именом и презименом појединци из странке и у парламент би ушли они који добију највише гласова, а не они које делегира странка. Сличан систем имају скандинавске земље и он погодује малим странкама, под условом да имају истакнуте појединце.

У странкама владајуће већине кажу за “Блиц” да је мешовити изборни систем, у принципу, прихватљив, али и да о томе “није било речи у коалицији”.

- Било би непоштено и непринципијелно да се у изборној години мењају правила. Странке које су сада на власти су се највише бориле за овакав изборни систем - каже за “Блиц” Расим Љајић, председник Социјалдемократске партије Србије.

Бранко Ружић, председник Извршног одбора СПС каже да се ова странка залаже за укидање бланко оставки, као и да им је прихватљив Предлог закона о локалним изборима, уз мање измене.

- За сада међутим, у коалицији није било разговора о промени закона о народним посланицима - каже Ружић за “Блиц”.

Потпредседница Г17 плус Сузана Грубјешић потврђује да ће и ова странка подржати укидање бланко оставки.

- О свим осталим променама изборног законодавства разговараћемо унутар коалиције. Мешовити систем би отклонио недостатке већинског и пропорционалног система - каже Грубјешићева.

(Блиц)